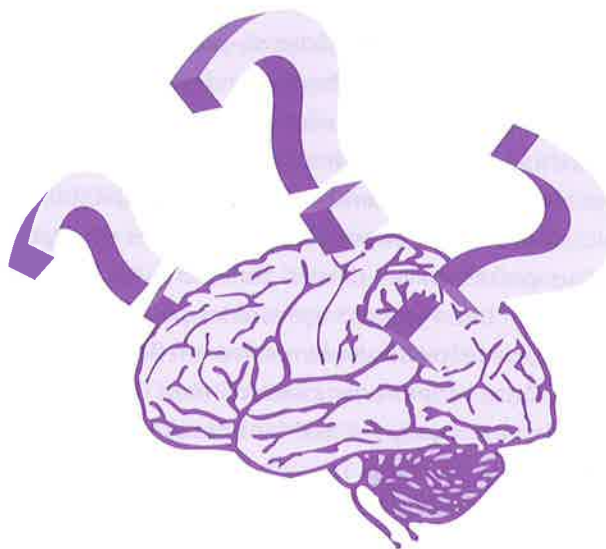

2. Hvad er psykologi?

Figur 4. Hvad er psykologi?

... knæk deres vilje, om du ikke vil give pokker i barnet... derfor 1) Lær barnet fra det er ét år gammelt at frygte kæppen og græde i stilhed. For at kunne dette 2) Lad ham ikke få noget, han skriger efter. Absolut ingenting. Hverken stort eller småt. Ellers ødelægger han dit værk. 3) Få ham under alle omstændigheder fra og med den alder til at gøre, som han får besked på, om du så skal piske ham ti gange i træk for at få ham til at makke ret.

(Newson & Newson. I: Schaffer 1999: 27)

Ovenstående tekstuddrag stammer fra 1800-tallet og giver en idé om, hvilket børnesyn der var det fremherskende for 200 år siden. Dengang var det en grundholdning, at børn var født syndige, og at straf og autoritære regler skulle redde børnene fra et liv i evig synd. I dag har vi et helt andet syn på børn – og vi kan undre os over, at det engang har været muligt at tænke og tale om børn på denne brutale måde.

En af årsagerne til, at vi i dag tænker og taler om mennesker på en grundlæggende anderledes måde end i 1800-tallet, er, at vi har fået mere viden om menneskets behov og muligheder for udvikling og læring. Psykologien er en videnskab, der i høj grad har været med til at skabe denne viden.

Hvad er psykologi – og hvad kan den pædagogiske assistent bruge psykologien til?

Ordet psykologi er sammensat af to græske ord: ordet *psyke*, der betyder *sjæl*, og ordet *logos*, der betyder *læren om*. Psykologien er altså læren om sjælen, om psyken. Som videnskab beskæftiger psykologien sig med menneskets psykiske processer og adfærd, menneskets måde at tænke og handle på samt menneskets følelsesliv og oplevelse af verden, sig selv og andre.

Psykologien studerer altså både *tanker*, *følelser* og *handlinger*. Disse tre elementer hænger sammen, hvilket afspejles i følgende eksempel fra et bofællesskab:

Simon er 78 år og bor i bofællesskab. Simon har tidligere i sit liv været ude for en alvorlig ulykke og er som følge heraf blevet hjerneskadet og har lammelser i kroppen. Disse lammelser har givet Simon betydelige motoriske vanskeligheder. En dag brækker Simon sit håndled, hvilket gør det umuligt for ham at bruge den ene hånd. Han får sværere ved at klare de almindelige gøremål såsom den personlige pleje. Simon tænker, at han nu er totalt hjælpeløs. Den pædagogiske assistent Lise arbejder i bofællesskabet. Hun forsøger at muntre Simon op, men Simon er trist og opgivende og har ikke længere lyst til at deltage i sociale arrangementer i bofællesskabet. Simon siger til Lise, at den brækkede hånd minder ham om, at han er afhængig af andre mennesker – og at han desværre ikke længere har sin kone til at hjælpe sig. Simons kone døde for tre år siden, og den brækkede hånd vækker savnet af Simons kone.

Eksemplet viser, hvordan *tanker*, *handlinger* og *følelser* spiller sammen. Eksempelvis at Simon *tænker* om sig selv, at han er hjælpeløs, hvilket får ham til at *føle* sig nedtrykt, hvorefter han beslutter sig for ikke at *deltage* i bofællesskabets sociale liv.

WWW 2.1. Psykologiens mangfoldighed

At forstå mennesket i en kontekst

Eksemplet viser også, at det enkelte menneske altid handler i forhold til en særlig *kontekst*. Vigtige elementer i Simons kontekst er, at han befinder sig i et bofællesskab, og at han for nylig har oplevet at miste sin kone. Når den pædagogiske assistent skal

Psykologi: videnskab, der beskæftiger sig med menneskets psykiske processer og adfærd, menneskets måde at tænke og handle på samt menneskets følelsesliv og oplevelse af verden, sig selv og andre

hjælpe og støtte Simon, skal assistenten forsøge at forstå Simon i forhold til denne kontekst – det er altså ikke nok udelukkende at fokusere på den brækkede hånd. Hvis konteksten indtænkes, bliver det lettere for os at *forstå* andre mennesker – og derved handle hensigtsmæssigt.

? Forestil dig, at Simons kontekst er en anden, Forestil dig, at Simons kone er i live, og at Simon får masser af hjælp af den øvrige familie og gode venner. Hvilken betydning kunne denne anderledes kontekst tænkes at have for Simons tanker, følelser og handlinger?